

Nna kanga ni kunei mwakuri ni manibuaka n te intanete?

Te intanete e a rang kabebetea ngkai karaoan waaki ni manibuaka irouia taan ioawa. E riki aei man rikiraken mwaitiia aomata aika a kabongana te intanete, ni ikotaki ma te koaua are kanga titabo ma e kamwengaraoi ma ni korakora onimakinan riki te reitaki iaon te intanete. E ngae n anne, taan ioawa iaon te intanete a aki kona n tiku n rau bwa a bon tatauraoi naba n taai nako ni karaoui aia manibuaka n te tai naba are e reke iai angaia.

Ko kakaui taian toma aika a roko taekaia n am meeri, bwaai ke rongorongoi aika a toka taekaia n te intanete ke taian bukinibaa aika a kaairaki ma meeri aika a roko man taabo aika ko aki atai tabuaiakaia? Ko kakaoti rongorongom aika a riai n aki kaukaki nako taekaia nakoia aomata aika ko bon aki kinaia naba teutana ma a tareboniiko bwa angkoa man am bangke, am kambwana ibukin am 'credit card' ke bureitiman? Waaki ni kamwane aikai bon mwaan taan ioawa iaon ni kataia ni karekei

Bwaai ni kabane ae ko karaoui iaon te intanete e na bae ni iai taribin te kanganga iai, ma iai aron kinaakina, ae ngkana ko nooria, ao e riai ni katokiko ma ni kammwakura am iango imwain ae e oimwi.

1

Aron tein rongorongoi - e ngae ngkana mairouia aomata aika ko kinaia ma kanga a kamimi ma n aki kantaningaaki, n aron butiam kanakoan rongorongom aika a riai n aki kaukakinako taekaia ke tuangam bwa ko na karaoui te bwai teutana bwa e rang kainnanaoki ngkekei naba.

2

Bukinibaa aika a aki kantaningaaki - n taian meeri, taabo aika ko kona n toma nako iai aika a roko taekaia n taian meeri, rongorongoi, taeka ma bwaai nako aika a katokaaki n te intanete.

3

Bubuti ibukin te mwane mairoun ae ko a kinaa naba man ami rereitaki n te intanete.

4

Bubuti ibukin te moantaai ni kabwakamwane ibukin boon mmwakuri ke tiweti ma bwaai aika a karaoui ke ni kabonakoaki, riki rinanon te karaaimwane man te akaunti teutana nakon teutana.

5

Taabo ni kabwakamwane iaon te intanete aika a aki mano. Taabo ni kabwakamwane aika a mano iaon te intanete a mena n te tabo ae e moanaki arana n 'https://'. (te man ane 's' e kaotia bwa e mano te tabo anne) ao iai kanikinaean ana roka ae e rokanaki n te tabo naba anne. Ma uringnga bwa te tabo ae e mano a kona naba ni bwaibwai iai taan ioawa iaon te intanete, ngaia are ngkana ko taibina aran te tabo ni kamanomano aei ao taibinna raoui ma te karaourau ao te taratara raoui.

6

Bubuti aika a bakaaea te roko man rabwata ke aomata aika ko aki toki ni bwabwakamwane nakoia bwa ko na manga bita rongorongon am kabwakamwane.

Nna kanga ni kinaa te tareboon ni kamwane?

Te tareboon ni kamwane - n arana ae te 'vishing', e a rang kabuta ngkai ao taan ioawa ake a kakaraoa te mwaan aei e a rikirake riki aia waaki n anai nano ni kamwaamwane ma n akiako ni katoaa te bong ae e koraki. E a bon moa naba te kamwane aei man tareboon aika a roko iroum mairouia aomata aika a bakaaea te riki bwa rabwata aika a onimakinaki n aron am bangke, ana tabo ni mwakuri te tautaeke ke te kambwana ibukin karaoan bwai-n-rabakau. Imwina ao a rabakauakiniko naba ma ni burebureiko n te aro are ko na kona n aonikaiki iai.

Taan kamwane n aonikai a kona ni karaoui aei man anaan nanom ao burebuream bwa angkoa bon taan ibuobuoki ni koaua ngaiia ae a tareboniiko bwa a na buokiko ni katoka am kanganga ae ko rang kainnanao katokana n te tai ae e waekoa ke tao iai te bwai ae a na anganiko ae ko aki kona ni karotua. A kona ni kabonganai bwai n rabakau are a na taraa n onimakinaki iai, n aron katotongan ma kabonganaan nambwa n tareboon aika bon iai ke ni kona naba ni kateimatoaa ukin te rain n tareboon imwin tokin te maroro.

Ngkana a butiiko bwa ko na manga tareboniia, kabonganaa nambwan te tareboon ane e oti ni beebwan am mwane man te bangke ke bweebwa man rabwata riki tabeua aika a kinaaki man karineaki. Ngkana ko konaa, kabongana te tareboon ae e okoro ma te tareboon are ko moan tareboniaki iai. Ngkana ko aki kona ni karaoui anne, tataninga inanon nimaua ke e raka riki te miniti imwain ae ko kona ni manga tareboon, ke tareboonia raraom ae ko kinaa bwanaana imwain ae ko manga tarebonia te tareboon arei. Karaoan aei ane e na tiringnga ami rain n tareboon, ngkana te tareboon are ko moan karekea e bon roko mairoun te tia kamwane n aonikai, n te aro bwa ko na konaa n tareboonii nambwa aika bon iai ma ni koaua n anaa koauan raoui te tareboon are ko moan karekea arei bwa bon iai ma ni koaua ke e kanga.